

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ОРГАНІЗАЦІЮ ТА ПРОВЕДЕННЯ
ПРАКТИК СТУДЕНТІВ У КЗВО ЛОР
«ЛЬВІВСЬКА МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ ІМЕНІ
АНДРЕЯ КРУПІНСЬКОГО»**

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Положення регламентує організацію практичної підготовки в КЗВО ЛОР «Львівська медична академія ім. Андрея Крупинського».

2. Положення про проведення виробничих та переддипломних практик студентів КЗВО ЛОР «Львівська медична академія ім. Андрея Крупинського» розроблене на основі «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України», затвердженого наказом МОН України № 93 від 8.04.1993р., наказу Міністра освіти України № 351 від 20.12.1994р. «Про внесення змін до Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» та у відповідності до Закону України «Про вищу освіту», Указу Президента України № 1013/2005 від 4.07.2005р. «Про невідкладні заходи щодо забезпечення функціонування та розвитку освіти в Україні», Державної програми розвитку вищої освіти, положень Концепції досконалості Європейського фонду управління якістю, вимог Міжнародного стандарту якості ISO серії 9000.

3. Практика студентів є невід'ємною складовою частиною підготовки фахівців у КЗВО ЛОР «Львівська медична академія ім. Андрея Крупинського». Вона спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь за відповідною спеціальністю.

4. Практика студентів є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми для здобуття освітньо-професійного рівня і набуття студентом професійних навичок та вмінь. Вона є невід'ємною складовою частиною процесу підготовки фахівців в медичній академії і проводиться на оснащених відповідним чином базах медичної академії, а також на сучасних підприємствах і організаціях, науки, освіти, охорони здоров'я й державного управління.

Практична підготовка здійснюється в умовах професійної діяльності під організаційно-методичним керівництвом викладача медичної академії та фахівця від бази практики.

5. Метою практики є формування та розвиток у студентів професійного вміння приймати самостійні рішення в умовах практичної охорони здоров'я, оволодіння сучасними методами діагностики та лікування, формами організації праці в галузі їх майбутньої спеціальності.

6. Види та обсяги практик визначаються освітньо-професійною програмою підготовки фахівців, що відображається відповідно в навчальних планах і графіках навчального процесу.

7. Зміст виробничих та переддипломних практик визначається її програмою.

8. Місцем проведення практики є сучасні відділення закладів охорони здоров'я області, ВНЗ України.

9. Заходи, пов'язані з організацією практики, визначаються наказом ректора медичної академії.

10. У Положенні розглядаються загальні питання організації, проведення і підведення підсумків усіх видів практики студентів різних спеціальностей в медичній академії.

I. МЕТА І ЗМІСТ ПРАКТИКИ

1.1. Практика студентів вищих медичних навчальних закладів України є невід'ємною складовою освітньо-професійної програми підготовки фахівців і спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих студентами за час навчання, набуття і удосконалення практичних навичок і умінь, визначених освітньо-кваліфікаційною характеристикою (ОКХ) підготовки фахівців відповідного напрямку (спеціальності).

1.2. Метою практики є формування та розвиток у студентів професійного вміння приймати самостійні рішення в умовах конкретних ситуацій, оволодіння сучасними методами, формами організації праці, знаряддями праці в галузі їх майбутньої спеціальності.

1.3. Види та обсяг практик визначаються стандартами вищої освіти за напрямами (спеціальностями) певного освітньо-кваліфікаційного рівня і відображаються у навчальних планах.

1.4. Завданням навчальної практики є ознайомлення студентів зі специфікою майбутнього фаху, отримання первинних професійних умінь і навичок із загально-професійних та спеціальних дисциплін.

1.5. Заключною ланкою практичної підготовки є переддипломна виробнича практика студентів, яка проводиться перед виконанням кваліфікаційної роботи або дипломного проекту.

1.6. Практика студентів передбачає безперервність та послідовність її проведення, одержання достатнього обсягу практичних знань і умінь відповідно до певної освітньо-професійної чи освітньо-наукової програми.

1.7. Місцем проведення практики є сучасні ЗОЗ, стоматологічні установи, також бази практики за межами України.

1.8. Зміст практик і послідовність їх проведення визначається наскрізною програмою, яка розробляється вищим навчальним закладом згідно з навчальним планом відповідно до освітньо-професійної програми підготовки фахівців і затверджується ректором.

1.9. Наскрізні програми повинні мати:

- переліки навичок, умінь, знань, які мають засвоїти студенти під час практики;
- рекомендації щодо видів, форм перевірки рівня оволодіння навичками, уміннями, знаннями;
- форми звіту студентів про проходження практики.

1.10. Наскрізна програма практики – це основний навчально-методичний документ, що регламентує мету, зміст і послідовність проведення практик, підведення їх підсумків і містить рекомендації щодо видів, форм і методів

контролю якості підготовки (рівень знань, умінь і навичок), які студенти мають отримувати під час проходження кожного виду практики за кожним освітньо-кваліфікаційним рівнем. Зміст наскрізної програми включає програми всіх етапів практичного навчання (навчальна та виробнича практики).

1.11. На основі наскрізної програми практики відповідні структурні підрозділи навчального закладу розробляють робочі програми відповідних видів практик.

Випускні кафедри розробляють методичні та облікові документи, які сприятимуть досягненню високої якості проведення практики студентів та дієвому контролю за практичним навчанням з боку вищого навчального закладу.

Кожну робочу програму після розгляду та затвердження на засіданні кафедри, циклової чи навчально-методичної комісії затверджує завідувач кафедри або голова предметної (циклової) комісії.

1.14. Наскрізну програму практики затверджує керівник вищого навчального закладу – проректор із навчальної роботи.

II. ВИДИ ПРАКТИК

Види практики за кожним напрямом (спеціальністю), їх тривалість і терміни проведення визначаються навчальним планом.

Видами практики студентів вищих медичних навчальних закладів залежно від напрямку підготовки, конкретної спеціальності (спеціалізації) є:

- навчальна (практичні навчання);
- виробнича (зі спеціальності, педагогічна тощо);
- переддипломна.

2.1. Навчальна практика

2.1.1. Метою навчальної практики є ознайомлення студентів зі специфікою майбутнього фаху, отримання ними первинних професійних умінь і навичок, відповідно до навчальних планів та освітньо-кваліфікаційної характеристики, галузевих стандартів вищої освіти.

Навчальна практика може проводитися у навчальних кабінетах і лабораторіях, клініках, ЗОЗ стоматологічних закладах і санітарно-епідеміологічних станціях та інших допоміжних об'єктах вищого навчального закладу, а також в організаціях відповідного профілю на основі договорів з навчальним закладом.

2.1.2. Навчальна практика включає:

- практику з окремих навчальних дисциплін;
- практичне оволодіння первинними уміннями і навичками зі спеціальності.

2.1.3. Під час проведення навчальної практики групу ділять на підгрупи чисельністю не більше 8-15 осіб з циклу природничо-наукових дисциплін та 5-10 осіб з циклу професійної та практичної підготовки.

2.1.4. Навчальна практика проводиться у вигляді практичних занять

цикловим або поточним методом із загальною тривалістю занять не більше 8 академічних годин на день.

2.1.5. Кожне пропущене заняття студенти відпрацьовують у час, вільний від занять, в умовах клінічної бази або кабінету доклінічної практики, лабораторіях.

2.1.6. Тривалість робочого дня студентів під час навчальної практики на навчально-допоміжних об'єктах навчального закладу становить 6-8 академічних годин.

2.2. Виробнича практика

2.2.1. Метою виробничої практики є поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих студентами в процесі вивчення теоретичних дисциплін, практичних навичок, ознайомлення безпосередньо в установі, організації з професійним процесом, відпрацювання вмінь і навичок зі спеціальності.

2.2.2. Виробнича практика проводиться на базах ЗОЗ та санітарно-профілактичних закладів, які закріплені за Академією наказом місцевих органів охорони здоров'я.

2.2.3. Час проходження виробничої практики студентів становить 30 годин на тиждень. Бази практик в особі їх перших керівників разом з Академією несуть відповідальність за організацію, якість і результати практики студентів.

2.2.4. Після проходження виробничої практики складається диференційований залік, який приймається методичним керівником від медичної академії та завідувачом навчально-виробничої практики.

Оцінка з практики вноситься в залікову книжку, відомість за підписом членів комісії, та враховується для призначення стипендії на наступний семестр.

2.3. Переддипломна практика

2.3.1. Переддипломна практика передбачає вдосконалення вмінь і навичок студентів в умовах стаціонару, поліклініки, амбулаторії сімейної медицини на постах сестер медичних, у маніпуляційних, у палатах інтенсивної терапії, невідкладної допомоги, операційних тощо, різних лабораторіях, лабораторних центрах, відділеннях стоматологічної поліклініки, передбачених програмою практики відповідно до спеціальності або напряму підготовки фахівців.

2.3.2. Тривалість переддипломної практики вказано у графіку навчального процесу.

2.3.3. Тривалість робочого тижня студентів становить 30 год. На період практики студенти розподіляються на робочі місця відповідних структурних підрозділів за графіком.

2.3.4. На кожную групу студентів призначається методичний керівник з числа досвідчених викладачів медичної академії

2.3.5. Переддипломна практика проводиться після проходження теоретичного курсу, успішного складання іспитів та заліків, передбачених навчальним планом.

До переддипломної практики допускаються студенти, які повністю виконали вимоги навчального плану.

2.3.6. Студенти, які не виконали програму переддипломної практики, не допускаються до складання державних іспитів. Таким студентам видається академічна довідка про закінчення теоретичного курсу навчання.

Студентові, який не виконав програми практики без поважних причин, може бути надано право на проходження практики повторно при виконанні умов, визначених медичною академією.

III. БАЗИ ПРАКТИК

3.1. Основною вимогою до баз практики є їх здатність забезпечити виконання програми практики.

Організації, установи незалежно від форми власності та підпорядкування, які є базами практики, повинні відповідати таким вимогам:

- наявність структур, що відповідають напрямам (спеціальностям, освітньо-професійним програмам), за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах;
- наявність кваліфікованого керівництва практикою студентів;
- наявність інформаційного забезпечення практикантів щодо новітніх технологій, які використовуються в галузі.

3.3. Навчальна практика для отримання первинних професійних умінь, навичок може проводитися на різних практичних базах навчального закладу.

Бази для проведення навчальної практики повинні мати відповідне матеріально-технічне, організаційне і навчально-методичне забезпечення. Лабораторія, клініка, ЗОЗ, стоматологічний заклад тощо, як бази навчальної практики, мають бути паспортизованими з описанням матеріально-технічного і методичного забезпечення.

IV. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАКТИКИ

4.1. Відповідальність за організацію та проведення практики покладається на відділ практики Академії.

Загальну організацію практики та контроль за її проведенням здійснює завідувач навчально-виробничої практики.

Безпосереднє навчально-методичне керівництво і виконання програми практики забезпечують відповідні кафедри факультетів.

До керівництва практикою залучають досвідчених викладачів та керівних працівників, які викладають фахові дисципліни.

4.2. На студентів, які проходять практику в організації, установі, розповсюджується дія законодавства України про працю та правила внутрішнього трудового розпорядку організації, установи.

Тривалість робочого часу студентів під час проходження виробничої

практики регламентується законодавством України про працю і складає для студентів 30 годин на тиждень.

4.3. Керівники баз практики своїм наказом зараховують студентів на робочому місці для виконання програми практики, а також призначають керівників практики.

4.4. Строки проведення практики встановлюються Академією. При цьому повинно передбачатися можливе залучення студентів до безпосередньої участі у виконанні функціональних обов'язків в обсязі майбутньої професії.

4.5. Академія укладає взаємовигідні договори із медичними установами, погоджують з ними робочі програми, графіки проходження практики тощо.

4.6. Академія забезпечує:

- своєчасний розподіл студентів за місцем практики;
- проведення інструктажу.

4.7. Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики, є:

- розробка програм практики студентів, підготовка яких здійснюється за різними напрямками та спеціальностями (спеціалізаціями);
- визначення баз практики;
- розподіл студентів за базами практики;
- укладання договорів про проведення практики між ВНЗ та організацією, установою;
- складання кошторису-калькуляції щодо витрат на проведення практики студентів;
- призначення керівників практики;
- укладання трудової угоди між ВНЗ і керівником практики від бази практики;
- підготовка форм звітної документації за результатами проведення практики;
- оформлення акта здачі-приймання послуг (робіт) між ВНЗ та підприємством (організацією, установою).

4.8. Основним організаційно-методичним документом, що регламентує діяльність студентів і керівників практики, є наскрізна програма практики.

Програми практики мають відповідати вимогам галузевих стандартів вищої освіти, ураховувати специфіку спеціальності та відображати останні досягнення науки і медицини. Програми перезатверджують не рідше, ніж один раз на п'ять років. Розробка та видання програм практики для нових спеціальностей і освітньо-професійних програм здійснюються не пізніше, ніж за семестр до її початку.

Програми практики повинні містити основні розділи:

- цілі та завдання практики;
- організація проведення практики;
- зміст практики;

- індивідуальні завдання;
- вимоги до звіту про практику;
- підведення підсумків практики.

4.9. Зміст індивідуального завдання повинен урахувати конкретні умови та можливості організації, установи, відповідати потребам практичної бази і водночас відповідати цілям та завданням навчального процесу.

4.10. На початку практики студенти повинні отримати інструктаж з охорони праці в галузі, ознайомитися з правилами внутрішнього трудового розпорядку установи, організації, порядком отримання документації та матеріалів.

4.11. Наказом ректора про проведення практики студентів призначається:

- місце та терміни проведення практики;
- склад студентських груп;
- відповідальний керівник за організацію практики та оформлення підсумкового звіту за її результатами;
- посадова особа, на яку покладено загальну організацію практики та контроль за її проведенням (проректор із навчальної роботи, завідувач навчально-виробничою практикою).

4.12. Відділ практики:

- укладає договори з організаціями, установами, які визначені як бази практики, на наступний календарний рік;
- визначає вид і терміни проведення практики, кількість студентів-практикантів, обов'язки ВНЗ та практичної бази щодо організації й проведення практики;
- готує проєкти наказів і рішень з питань практики;
- уточнює з базами практики умови проведення практики;
- надає кафедрам інформацію щодо наявності місць практики згідно з укладеними договорами;
- здійснює контроль за проведенням практики, аналізує та узагальнює її результати;
- здійснює через бухгалтерію ВНЗ розрахунок з базами практики за рахунками згідно з укладеними договорами;
- забезпечує кафедри необхідною документацією з питань практики;
- здійснює контроль за розробкою програм практики;
- аналізує звіти кафедр за результатами практики та готує підсумкову довідку про її проведення.

4.13. Деканат:

- забезпечує проведення необхідного обсягу медичних обстежень для кожного студента перед початком виробничої та переддипломної практик – допуску студентів на практичні бази ЗОЗ;
- готує наказ про допуск студентів до практики;
- слідкує за своєчасним складанням підсумкового контролю практики і ліквідацією академічної заборгованості.

4.14. Безпосереднє навчально-методичне керівництво практикою студентів забезпечують відповідні кафедри, які:

- розробляють програму практики і за необхідності доопрацьовують її, але не рідше, ніж один раз на п'ять років;
- розробляють тематику індивідуальних завдань на період проведення практики;
- організовують проведення зборів студентів з питань практики за участю керівників практики;
- здійснюють керівництво та контроль за проведенням практики;
- повідомляють студентів про систему звітності з практики, затверджені кафедрою, а саме: подання письмового звіту, виконання кваліфікаційної роботи, оформлення виконаного індивідуального завдання, підготовка доповіді, повідомлення, виступ тощо;
- обговорюють підсумки та аналізують виконання програм практики на засіданнях кафедри;
- проводять конференції з підсумків виробничих практик;
- подають до відділу практики звіти про проведення практики.

4.15. Керівник практики від Академії:

- контролює готовність баз практики та проводить, за необхідності, до прибуття студентів-практикантів підготовчі заходи;
- забезпечує проведення всіх організаційних заходів перед від'їздом студентів на практику: інструктаж про порядок проходження практики, надання студентам-практикантам необхідних документів (направлення, програми, щоденник, календарний план, індивідуальне завдання, теми курсового проєкту, методичні рекомендації щодо оформлення звітної документації тощо), перелік яких встановлює навчальний заклад;
- у контакті з керівником практики від бази практики забезпечує якість її проходження згідно з програмою;
- контролює забезпечення нормальних умов праці і побуту студентів та проведення з ними обов'язкових інструктажів з охорони праці і техніки безпеки;
- у складі комісії приймає заліки з практики;
- подає проректору з навчальної роботи письмовий звіт про проведення практики із зауваженнями і пропозиціями щодо поліпшення практики студентів.

4.16. Методичними керівниками виробничої практики від Академії призначають досвідчених професорів, доцентів, викладачів (асистентів) кафедр, які безпосередньо брали участь у навчальному процесі з дисциплін, за якими проводиться практика.

Методичний керівник практики від кафедри:

- розробляє тематику індивідуальних завдань;
- узгоджує з керівником практики від організації, установи індивідуальні завдання з урахуванням особливостей місця практики;

- бере участь у розподілі студентів за місцями практики;
- відслідковує своєчасне прибуття студентів до місць практики;
- здійснює контроль за виконанням програми практики та термінами її проведення;
- надає методичну допомогу студентам під час виконання ними індивідуальних завдань і збору матеріалів до курсової роботи;
- проводить обов'язкові консультації щодо обробки зібраного матеріалу та його використання для звіту про практику;
- інформує студентів про порядок надання звітів про практику;
- приймає захист звітів студентів про практику у складі комісії, на підставі чого оцінює результати практики студентів, атестує їх і виставляє оцінки в заліковій книжці;
- здає звіти студентів про практику у відділ практики, на кафедру.

Диференційований залік проводиться згідно наказу, затвердженого ректором медичної академії.

4.17. Загальний керівник від бази призначається наказом керівника закладу, який є базою практики:

- добирає досвідчених фахівців, які безпосередньо керуватимуть практикою студентів;
- разом з керівником від навчального закладу доводить до відома студентів програму практики, організовує, контролює її відповідність програмі і затвердженим графікам проведення практики;
- проводить інструктаж студентів з охорони праці і техніки безпеки, контролює їх дотримання;
- спільно з керівниками практики від вищого навчального закладу у відповідності з програмою практики організовує читання провідними спеціалістами підприємства, організації, установи лекцій і доповідей студентам, проведення семінарів і консультацій з найновіших напрямів науки і техніки, організовує екскурсії в межах підприємства, установи, організації;
- спільно з керівником практики від навчального закладу організовує переміщення студентів на робочих місцях;
- звітує перед керівником організації, підприємства, закладу про хід і підсумки проходження практики студентами.

Керівник практики від підприємства:

- несе особисту відповідальність за проведення практики;
- організовує практику згідно з програмами практики;
- визначає місця практики, забезпечує найбільшу ефективність її проходження;
- організовує ознайомлення студентів з правилами техніки безпеки і охорони праці;
- забезпечує виконання погоджених із навчальним планом графіків проходження практики на структурних підрозділах установи, організації;
- надає студентам-практикантам можливість користуватися літературою

необхідною документацією;

- забезпечується і контролює дотримання студентами-практикантами правил внутрішнього розпорядку;
- створює необхідні умови для засвоєння практикантами нової техніки, передової технології, сучасних методів організації праці;
- контролює виконання Кодексу законів про працю України тощо;
- проводить оцінку якості роботи практикантів, складає на них виробничі характеристики з відображенням в них виконання програми практики, якості професійних знань та умінь, відношення студентів до роботи, виконання індивідуальних завдань, організаторських здібностей, участь в освоєнні нової техніки та технології.

4.18. Обов'язки безпосередніх керівників, призначених базами практики, зазначені в окремих розділах договорів на проведення практики.

4.19. Студенти вищих навчальних закладів під час проходження практики зобов'язані:

- до початку практики одержати від керівника практики від навчального закладу направлення, методичні матеріали (методичні вказівки, програму, щоденник) та консультації щодо оформлення всіх необхідних документів;
- своєчасно прибути на базу практики;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені програмою практики та вказівками її керівників;
- вивчити і чітко дотримуватися правил охорони праці, техніки безпеки та внутрішнього розпорядку;
- своєчасно оформити звітну документацію та скласти залік з практики.

4.20. По закінченні терміну практичної підготовки студенти-практиканти складають письмовий звіт (щоденник), передають його для рецензування керівникові практики Академії. Звіт надається разом із щоденником і характеристикою, підписаним безпосереднім керівником практики від бази практики. Щоденник (звіт) повинен відображати відомості про виконання студентом усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, мати висновки, пропозиції, перелік використаної літератури тощо. Щоденник (звіт) оформляється відповідно до встановлених вимог.

V. МАТЕРІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАКТИКИ

5.1. Витрати на практику студентів вищих навчальних закладів входять складовою частиною в загальні витрати на підготовку фахівців.

Розмір витрат на практику визначається кошторисом-калькуляцією, що розробляє вищий навчальний заклад, із розрахунку вартості проходження практики одного студента за тиждень.

5.2. Форма оплати праці спеціалістів баз практики вказується в договорі і може проводитись через фінансові органи баз практики або безпосередньо

навчальними закладами за договір і акт виконаних робіт.

5.3. Студентам останніх курсів медичної академії, які навчаються без відриву від виробництва та направляються для проходження практики, керівники підприємств, організацій і установ усіх форм власності надають додаткову місячну відпустку без збереження заробітної плати на підставі довідки медичної академії про терміни практичної підготовки. На період указаної відпустки таким студентам призначається стипендія в розмірі не менше мінімальної заробітної плати за рахунок відповідних підприємств, організацій, установ.

VI. ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

6.1. Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання.

Форма звітності студента за практику – це подання письмового звіту, підписаного і оціненого безпосередньо керівником бази практики.

Письмовий звіт разом з іншими документами, встановленими навчальним закладом (щоденник, характеристика та ін.), подається на рецензування керівнику практики від навчального закладу.

6.2. Підведення підсумків практики здійснюється при наявності всіх звітних документів, передбачених програмою з практики, характеристики виробничої діяльності студента під час практики, підписаної безпосереднім і загальним керівником від бази практики та керівником практики від кафедри.

6.3. Звіт захищає студент у комісії, призначеній завідувачем навчально-виробничої практики. До складу комісії входять керівник практики навчального закладу, від кафедри – викладачі спеціальних дисциплін та (за можливості) керівник від бази практики.

6.4. Комісія приймає захист практики у студентів в останній день проходження практики, або впродовж перших семи днів семестру, який починається після практики. (Дата призначається завідувачем навчально-виробничою практикою).

6.5. Критерієм якості проходження практики є засвоєння практичних навичок, вмінь, знань, передбачених програмою з виробничої практики.

6.6. Оцінка результатів проходження практики заноситься до залікової книжки студента і заліково-екзаменаційної відомості викладачами – членами комісії за підписом голови комісії. Голова комісії по захисту практики подає відомість до відповідного деканату, звіти про проведення практики методичні керівники практики подають до відділу практики навчального закладу.

Оцінка за практику враховується при розгляді питань про призначення стипендії нарівні з оцінками за екзамен та інші диференційовані заліки.

6.7. Студенти, які не виконали програму практики без поважних причин, отримали незадовільну оцінку на заліку і не ліквідували академічну заборгованість до початку наступного семестру, з навчального закладу відраховуються.

Якщо програма практики не виконана студентом з поважної причини, то навчальним закладом надається можливість студенту пройти практику повторно через рік або в термін, встановлений навчальним закладом.

Можливість повторного проходження практики через рік, або в термін, встановлений навчальним закладом, надається і студенту, який на підсумковому заліку отримав негативну оцінку.

6.8. Підсумки кожної практики обговорюють на засіданнях кафедр, підсумкових конференціях студентів з практики, а загальні підсумки – на вченій раді навчального закладу не менше одного разу впродовж навчального року з оформленням відповідних протоколів.